

ЗАМАНИ

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛУУ

Къыралда жашау журтланы хар бешинчи метри жангыртыллыкды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** РФ-ни Къырал Советини Россей Федерацияны стратегиялы айнытыуу сорулары жаны бла ишчи къауумуну - «Къурулуш, жашау журт-коммунал мюлк, шахар болум» бёлюмде - жыйылыуна къатышханды.

Аны комиссияны башчысы **Рустам Минниханов** бардырганды. Анда докладла бла РФ-ни Президентини болушукчусу, Къырал Советни

секретары **Игорь Левитин**, РФ-ни Правительствосуну башчысыны орунбасары **Марат Хуснуллин**, РФ-ни къурулуш эм жашау журт-коммунал мюлк министри **Ирек Файзуллин** сёлешгендиде.

Игорь Левитин, жыйылыуна ача, комиссияны келечилерине тири ишлегенлери, жангы предложенияла хазырлагъанлары ючюн ыразылыгъын айтханды. Ол РФ-ни Правительствоосу 2030 жылгъа дер

миллет борчлагъа жетишир мурат бла стратегиялы айнытыуу бёлюмлерин къурагъанын билдиргенди. Бу кезиуге дери жыл сайын къыралда бек аздан 5 миллион юйорну жашау болумларын игилендирирге керекдиле. Аны ючюн 1-1 миллиард квадрат метр жашау журт ишленирге кереклисин эсгертгенди ол. Аланы сатыу-алуу рынокда уа ипотеканы онглары уллудула. Аны хайырын къурулушчула, инсанла да кёрлюкдөле.

Сёз агломерацияланы айнытыуу, жол, транспорт, инженер инфраструктура бла жалчытыуу юслеринден да барганды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосу пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

Тау төппелеге – назмучуланы атлары

КъМР-де атлары болмагъан тау төппеле энди халкъ сыйген позле Къулийланы Къайсынны, Алим Кешоковну эмда Мустай Каримни атларын журютюрюкдөле. Аны юсюнден башламчылыкны Парламентни кезиулю жыйылыуунда депутатла бирча къабыл кёргендиде. Битеу да бирге жыйылыуда 12 сооругъа къаралганды, ол санда РФ-ни Юстиция министрствосуну КъМР-де Управленисыны былтыр ишини эсеплери чыгарылгандыла. Парламентни кезиулю пленар жыйылыуун спикер Татьяна Егорова бардырганды. Аны ишине видеоконференция амал бла сенатор Улбашланы Мухарбий да къатышханды.

Законланы проектлери «КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйни юсюнден» законну проекти биринчи эм экинчи окъулууда къабыл этилгенди. Документни 3-чю статьясына тозетиуле кийирилдиде. Жамауат къоркъуусулук эм коррупциягъа къажау комитетни башчысы **Михаил Кривоангылатханыча**, федерал праволу актлагъа кийирилген тозетиулеге кёре, субъектлде адамны эркинликлери жаны бла уполномоченныйни ишленин праволу мурдор РФ-ни эм регионну конституциялары, халкъла аралы келишимле, федерал эм регион законла бла бирге субъектни башха праволу актларына таянырга керекди. Статягъа бу ангылам кийирилгенди.

«КъМР-де тошоуге къажау ишни юсюнден» законну

3-чю эм 9-чу статьяларына тозетиуле кийирилгендиде. Алада хакъ төленип журюрге жаргаган жоллада ахчаны жыйыуу нишамы белгиленгенди. Промышленность, транспорт, связь эм жол мюлк комитетни башчысы **Байдаланы Салихангылатханыча**, төлеулеи ёлчечи, аланы тергеуно нишамы, башха жорукъланы КъМР-ни Правительствоосу эмда жержерли самоуправление органла тохташдырылгандыла.

улери толтурмагъан инсанла, организацияла административ жууапха тартылгандыла. Законну хазырлагъанлары актыларынна кёре, алай бла жууаплы органла терроризмге бла экстремизмге къажау ишге жууаплы кезден жырарыкъдыла. «КъМР-де автомобиль жолланы эм жол мюлкно юсюнден»

Ахыры 2-чи бетдеди.

Тюбешу

Промышленный комплексни былтыргъы ишлени эсеплерине эм энди кезиуге планларына къаралганды

Казбек Коков КъМР-ни промышленности, энергетика эм сатыу-алуу министри **Шамиль Ахубеков** бла республиканы промышленный комплексини 2020 жылда ишлени эсеплери эм келлик кезиуге планлары бла байламлы ишчи тюбешу къураганды.

Министр билдиргенича, промышленный производствону индекси (ИПП) 2020 жылда январь-декабрьде 111 процентте жетгенди, алгъадан этилген санауладан эсе бир процентте кёбөрөк болуп, ахыр жылла бла тенгешдиргенде, эм бийик кёрюмдюге жетгенди. ИПП-ны эм уллу кёрюмдюсо жарашдыруучу производстводады – 122,6 процент. Мында чыгарылып жиберилген товарланы, бу жаны бла тапдырылгъан ишлени бла жумушланы ёлчемлери январь-декабрьде 15,6 миллиард сомду, ол 2019 жылдан эсе 1,5 кереге асламды.

Эсенде Къабарты-Малкъар, Росстатны шартларына кёре, промышленный производстволары 10 проценттен кёп болгъан Россейни эм иги жети

регионну тизмесине киргенди. Саулау да къыралда уа промышленный производствону индекси 2,9 процентте тюшгенди.

Министр билдиргенге кёре, Къабарты-Малкъарда производствону ёсюно терк толтурулган кризисге къажау амалланы хайырындан болгъанды, ол санда стратегиялы тизмеге эм уллу промышленный объектлени къошулгъанлары; финанс-экономика болумну тохтаууз мониторинг этилгенлей тургъаны, чекленуле ючюн логистикада чурумла чыкъгъанларында хазыр продукцияны жиберилуно сорулары тийишлисича тамамланганды; предприятияланы тохтатырга боллукъ производстволу ишчи къауумлада коронавире жукугъа бурулгъанлары (ол а бу бёлюмде производствону терклигин юч кереге кёбейтирге онг бергенди) ючюндю.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Себеплик

Ётмекни багъасы кётюрюлмезча

Къабарты-Малкъарда тирмечилеге эмда ётмек биширген предприятиягъа быйыл къыралдан онбир миллиондан кыям сом берилликди. Республиканы Эл мюлк министрствосунда айтхаларына кёре, КъМР-ни Правительствоосу РФ-ни Эл мюлк министрствосу тийишли келишимни алгъаракъда къабыл этгендиде.

Бу оноу РФ-ни Правительствоосу аш-азыкъны багъасын азайтуу жаны бла мадар этип башлагъанындан чыгады. Аны себепли болушукъ алган предприятияланы продукциялары багъасына эс бурулгъанлай турлукъду. Айтхаларына кёре, ётмек биширген предприятиягъа 7,8 миллион чаклы сом бёлюнюрюкдю. Аны хайырындан ала къоранчларын азайтырга амал тобарыкъдыла. Тирмечилеге бериллик 3,26 миллион сомгъа уа ала будай сатып алгъанда артыкъ

къоранчларын жабаргъа боллукъдула.

Федерал ахчадан сора, бу предприятиягъа республиканы бюджетинден да билеклик этерикдиле. Ырыскы къолю болгъан предприятияла бир айны ичинде ётмекни эмда ундан биширилген ашланы багаларын белгиленген чекден оздурмай тутаргъа керекдиле. Мирзеу тархан предприятияла да ишленин алай бардырырга борчлудула.

Министерство айтхаларына, былтыр республикада 21,5 минг тонна ётмек биширилгенди. Ол бурунну жылны кёрюмдюсо чаклы болады. Къабарты-Малкъарда бу жаны бла ишлеген гиче предприятияла артыкъ кёп продукция чыгаргандыла - бир сутканы ичинде 1-2 тонна.

Будай уну юсюнден айтханда уа, озган жылда тирмечле андан 9,5 минг тонна чыгаргандыла. Ол 2019 жылдачды.

СЪЕЗД

Элдеде мюлккел кьураганлагьа болушлукь тапдырыллыкьды

Россеини элчи (фермер) мюлккелни эм эл мюлккел кооперативлени ассоциациясыны (АККОР) кезиуледе бу кюнледе ара шахарда бардырылганды. Анга саулай кьыралдан төрт жюзден артык делегат, ол санда КьМР-ни эл мюлккел министрени орунбасары Тимур Вадахов да кьатышхандыла.

РФ-ни эл мюлккел министрени биринчи орунбасары **Джамбулат Хатуов** премьер-министр **Михаил Мишустинни**, аны орунбасары **Виктория Абрамченко** эмда эл мюлккел министр **Дмитрий Патрушеви** атларындан салам берип, письмолары окугьанды.

Правительствону Председатели эл мюлккел товарла чыгарычулары ишлерине бийик магьана бергенди, бютюнда коронавирус жайылган кьыйын кезиуледе. «Россеини аграрчылары кьыралны ашазыкь жаны бла кьоркьуусулугьун жалчытып, аны бла жууаплы, иш келлю болганларын шарт кьоргозгөндиле. Правительство да кеси жанындан фермерлерге билеклик этерге, элдеде предпринимательство

бла кьореширге сойгенлени онгдуругьа хазырды», - деп айтыла эди аны письмосунда. Вице-премьерни оюмуна кере, бу ассоциация, АПК-да специализирлени бла кьырал власть органлары арасында кьыйматлы ушакь бардырыгьа онг береди. Аны чеклеринде харкюнлюк жумушла, агропромышленный комплексни айнытыуда стратегиялы борчла да тамамланадыла. Ол санда агроэкспортха себеплик этиу,

гитче бизнесге онг бериу жаны бла да.

- АККОР ишлеген отуз жылны ичинде элчилеге себеплик этиу жаны бла аслам жумуш тамамланганды, - дегенди Виктория Абрамченко. - Бююнлюкде гитче агробизнес аш-азыкь жаны бла кьоркьуусулукьну жалчытыгьа, экономиканы айнытыгьа да кьошумчулукь этип башлагьанды. Агропромышленность производство айный барады, фермерле

чыгарган таза продукциягьа уа импорт бла кьорешгенле да эс буруп тебирегендиле.

Эл мюлккел министр Дмитрий Патрушев а былтыр, пандемияны кезиуенде окуна, гитче агробизнес 3,8 процент өсөм кьоргозгөндиле, дегенди. Битеу эл мюлккел производствода гитче мюлккелни юлюшю, жылдан жылгьа кёбейе кетип, былтыр 14,3 процентге жетгенди. Анга предпринимателер жанын башгыртыла баргьаны, алада шөндюю

технологиялары хайырлануу, кьырал берген болушлукь да себеплик этгенди. «Элчиле жангы ишчи жерле кьурайдыла, элдеде социал сфераны айнытадыла. Аны себепли кьырал алагьа не жаны бла да болушургьа хазырды. Ол санда бизнесни ачхандан башлап, тышында рыноклагьа чыгар амалгьа дери», - дегенди министр.

Пленар кенгешге кьатышханла фермерле жарашдырган продукцияны сатыгьа, продовольствие экспортну тийишдириге, кьырал берген болушлукьгьа, эл тийрелени айнытыгьа энци эс бургандыла. АПК-да предпринимателерни онгдуруу амаллары юсюенде да сөлешгендиле. Битеу оюмлары эмда башламчылыкьлары министрствода эсге алыргьа дегендиле.

Съездин ахырында Джамбулат Хатуов талай мюлккел көп жыллы ичинде жарыкь бетли урунган башчыларын министрствону ыразылыкь кьагыртыла бла саулагьанды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат
хазырлагьанды.

ЖАМАУАТ ПАЛАТА

Айырыула бузукьлукьсуз ётерча

Кьабарты-Малкьарны Жамауат палатасындан билдиргенлерине кере, Россеини Кьырал Думасына айырыулагьа жамауат контролну жалчытырча республиканы командасы Ставрополь шахарда юрениулене ётгенди. Алагьа Шимал-Кавказ федерал округну битеу регионларындан кьауумла кьатышхандыла. Ала эки кюнню ичинде айырыулагьа кьарауу кьалай толтуругьа, халатла эсленселе, не этерге кереклисине тюшонгөндиле, сайлау барган кезиуде болуучу бузукьлукьланы тюрлюклерин тингөндиле.

Субъектлени келечилери федерал экспертлени башчылыкьларында айыруу участкада чыкьган тюрлю-тюрлю болумлада кеслерин сынагьандыла. Алай бла юретиуно программасы кьыса заманны

ичинде кереклисича бир биллим алырча, сынам жырча, командада ишлерге юренирча кьуралгьанды.

Регионну кьаууумна Жамауат палатаны эм районлада советлени келечилери, Жаш төлю советни членлери, биллим бериу управленийы, адамланы эркинликлерин сакьлау организациялары, журналистле, устазла эм башхала киргендиле. Команданы коорди-

натору - палатаны законлукьну эм адамланы эркинликлерин сакьлау, улутхачылыкьгьа кьажау кьореш бардыруу эм Жамауат кьараучу комиссия бла байламлыкьла жюрютюу жаны бла комиссияны таматасы Доти Бажев айтханыча, айырыула халатсыз ётерча республикада профессионал команда кьуралгьанды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Проект

Жерни битимлилизин игилендириуге — энци эс

Былыр Кьабарты-Малкьарда эл мюлккел ишлеге хайырланьырча суу салынган 4,2 минг гектар жер берилгенди. Бурунгу жылны кьорюмдюзюенде ол 2,6 кереге кёпдю. Ол «АПК-ны продукциясыны экспорту» деген регион проектни хайырынданды, дегендиле республиканы Эл мюлккел министрствосунда.

Бу проектни чеклеринде былтыр мелиорация жаны бла ишлени тындырыгьа 349 миллиондан аслам сом жибериленди. Аны аслам кесегин - 345,6 миллионну - федерал бюджетден бөлгендиле, кьалгьанын а республика кьошханды.

«Мелиорация комплексни айнытыу, бизни республикагьа айтып-айтамза алай магьаналы ишди. Ахыр жыллада

кюнню халын тюрлене баргьанын керебиз. Жаууна азайгьанларны ючюн кьургакьлыкь сагьайтып башлагьанды. Жерчилик бла кьорешгенлеге уа суу салган машинала себеплик этедиле. Кёбюзюнде былтыр мирзеуден, тахта кёгетледен бла жемишледен да бай тирлик бу амалны хайырындан жыйылгьанды. Алай бла мелиорацияны айнытыгьа мындан арысында да тийишли магьана бериликди», - дегенди КьМР-ни эл мюлккел министри Хасан Сижажев.

Ведомствода айтханларына кере, бююнлюкде республикада суу салынган эл мюлккел жерлени уллулукьлары 7,94 минг гектарды.

ОМАРЛАНЫ Мурат
хазырлагьанды.

Мадар

Жолланы тапландырыу тохтаусуз бардырылады

Быйыл республиканы жолларында жыйырма объекте ишле бардырылгьадыла. КьМР-ни Транспорт эмда жол мюлккел министрствода белгилегенлерича, битеу да 101 километр участкада мадар этиликди.

Тынгылы жангыртыу ишле Куба, Приречное эм Камлюково элдеде, Вольный Ауулну бла Хасанияны эмда Инаркой бла Огьары Курп элени араларында жоллада бардырылгьадыла. Ол саулай бирге 20,8 километр болады.

Ызы бла жолчула онбеш элде бир ненча тийреде жангы ашфальт жаярыкьдыла. Ол санда Эски Черекде, Псыкодда, Ново-Ивановскоеде, Нартаанда, Огьары Жемталада, Зольскоеде, Залукодесде, Дженалда, Каменномостскоеде, Кенделенде, Плановскоеде, Яникойда, Исламейде, Котляревскаяда эм Заюковода. Терк эмда Май шахарланы кьатлары бла барган жолланы, Урванны бла Наркьаланы арасында трасаны да тап халгьа келтириге умутлудула.

Жоллада жюрюуде кьоркьуусулукьну жалчытыгьа министерство уллу магьана береди. Тийишли миллет проектни чеклеринде быйыл Хасанияда, Биринчи эмда Экинчи Чегем шахарлада, Акь-Сууда, Яникойда, Кишпекде эмда Кенделенде орамланы чыракьла бла жарытыу мадар этиликди.

Жауу жюрюгенлеге жолну бирси жанына ётерге амал берген участкаланы жарашдыруу да унутурукь тююлдюле. Социал магьаналы объектеле-

ни кьатларында 50 светофор эмда темирден ишленген (эки километр чакьлы) буруула орнатылгьадыла. Экинчилерича, алай юч километр эски болган конструкциялары да жангыларына алышындырылгьадыла.

Он участкада жолчула ишни

тири башлагьандыла. Шөндю кьар жаууп чырмаула этгени ючюн аланы тохтатырча тюшонгөндиле, алай кюнню халы онг бергенлей, ала да мычымай бардырылып башларыкьдыла, деп ишандыргьандыла министрствода.

КЕНГЕШЛЕ

Къыйын болумлагъа хазырдыла

РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениясында къыйын болумлагъа хазырлыкны эм алыны кетериу жаны бла болумну суюуге эм жараула бардырууга жораланган кенгеш этгенди. Анга район эм шахар администрациялары келечилери къатышхандыла.

Аны биринчи кесегинде чыран бузланы эриулер эм жауун бла къараслам тюшген кезиуде алыны ызларындан чыгаргъа болукъ къыйын табийгъат болумлагъа республиканы хазырлыкны сюзгендиле. Ведомствону энчи къаууму эм оператив штаб аллай кезиуде ненча минутха жыйышалгъаны тинтгендиле. Белгиленген борчла мардагъа кере толтурулгандыла.

Экинчи кезиуде авария-къутхарыуу эм аварияладан сора

болумну тап халгъа келтириуу амаллары белгиле, алыны жашауда бардыруу бла байламлы жараула этгендиле. Алай бла республикада табийгъат эм техноген къыйын болумлагъа ведомство хазыр болганы тохташдырылганды.

Ведомствону пресс-службасыны башчысы Кантемир Беров билдиргенича, быллай кенгешле бла жараула алада штаб халда бардырыладыла.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

Ток бла жалчытылыныуышаннгылы болурча

Кеп болмай «Россети Северный Кавказ» энергокоч компанияны «Каббалкэнерго» бөлүмюно таматасы Муртаз Каров, баш инженер Алибек Яганов эм Нальчик шахары электросетлерини таматасы Резуан Загаштоков

коммунал мюлк эм туризм объектеге аслам халеклик жетгенди. Аны себепли төрт бригада жашау журтланы эм магъаналы учрежденияланы ток бла къысха заманы ичинде жалчытырча кече-кюн демей кюрешгендиле.

энчи техника къармашады.

- Бизни баш борчларыбыздан бири аварияланы кезиунде абонентле суууклада жунчумазча ток бла терк жалчытырча къолдан келгенни аямазгъады, - деп эсгергенди Муртаз Каров.

Андан сора да, кенгешде ток баргъан ызла эм башха объекте тийрелери тийишлисича сакъланмагъанлары, бу жаны бла бузукълукъланы кёбюсюнде къурулуш организацияла жибергенлери да сагъынылганды. Ол санда жыл башланганлы алыны асламысы Нальчикни микрорайонларында ачыкълангандыла. Аны ючюн мындан арысында контроль-надзор органла бла аллай шартлагъа къаты эс бурулууга кереклиси да айтылганды.

Эсге сала айтсакъ, аварияланы неда башха бузукълукъланы Къабарты-Малкъарда электрокоч бла жалчытхан службаны оператив штабыны «къызыуызына» бу телефон номерге селешип билдирге боллукъ: (8662) 77-19-45. Андан сора да, «Россети» компанияны хакъсыз телефон номери ишлейди: 8-800-220-0-220 неда светлястрана. рф. порталгъа жазаргъа да онг барды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

къатышып оператив кенгеш болганды. Аны юсюнден ведомствону пресс-службасындан билдиргендиле.

Тюбешиуде бу кюнледе къаты сууукла бла терен къар районлада электрокоч комплексе салгъан хатаны юсюнден айтылганды. Ол санда Тырнаууз шахарда бла тау-лыжа курортда

Зольск районда да терен къарны бла бузну хатасындан аслам жерде ток ызла юзюлгендиле. Мында да адамла жунчумазча токчула терк мадар этгендиле.

Биоюнлюкде «Каббалкэнерго» компанияны 23 службасы суткала бла хазырлыкда турурча дежурство бардырадыла. Саулай алып айтханда, алада 92 адам бла 37

Кёрюмдюле

Жемишлени бла кёгетлени жыйыуда – ал сатырда

Озгъан жылда бизни республика жемишлени эмда наныкъ продукцияны жыйыу жаны бла саулай къыралда алчы беш регионну санына киргенди. Аны юсюнден алгъаракъда Терек бахчалыкны айнытуу эмда питомниклени къураууга жораланган кенгешде, РФ-ни Эл мюлк министрствосуну битимчилик, механизация, битимлени химизациясыны эмда къорулауу департаментини башчысы Роман Некрасов айтханды.

Шимал-Кавказстандан билдиргенлерича, былтыр республикада эл мюлк организацияла, элчиле, энчи предпринимательле бары да быллай продукциядан 445,8 минг тонна жыйгандыла. Ол арт кезиуде эм уллу ёлчемге саналады.

Саулай къыралны юсюнден айтханда уа, жемишледен бла наныкъладан былтыр 1,2 миллион тонна жыйылганды. Ол кёрюмдюню ючден бирин бизни республика жалчытханды.

Продукцияны чыгарыуу тирилгенди

Озгъан айда республикада 1,5 миллиард сом багъасына эл мюлк продукция чыгарылганды. Былтыр январьдагъы кёрюмдю бла тенгледиргенде, ол 0,7 процентге кёбейгенди, дегендиле Шимал-Кавказстанда.

Малланы эмда юй къанатлылары юсюнден айтханда, алыны саны мюлккени битеу тюрлюлеринде да кёбейгенди. Тууар малладан шёндю 274 минг бар эсе, былтыр 268,2 минг эди. Ол санда 138 минг ийнек (133,3), 401,1 минг къой эмда эчки (389,9), 3,9 миллион къанатлы (3,7) эмда 3,6 минг тонгуз (3,5) эсепге тюшгендиле.

Эл мюлк организацияла, КФХ-ла, энчи предпринимательле эмда адамла кеслери багъып, бу айда (союлмагъан ауурлукда) 5,9 минг тонна мал эм тауук эт сатхандыла. Сютден 27,9 минг тонна сауулганды (былтыр январьдан 3,5 процентге кеп) эмда 11,6 миллион жумуртха жыйылганды (+0,5%).

Ийнеклени саны бла бирге алыны сютлюгю кёбейе баргъаны да эсленеди: январьда бир ийнек 580 килограмм сют бергенди. Былтыр январьда уа ол 513 килограмм эди.

АПК-ны айнытууга – эки миллиард сом

Къабарты-Малкъарны агропромышленный комплексин айнытууга быйыл 2,24 миллиард сом бериликди, деп билдиргендиле регионну Эл мюлк министрствосундан.

Республиканы Правительствосу РФ-ни Эл мюлк министрствосу бла этген келишимге кере, ол ахчаны асламысы – 2,121 миллиард сом, федерал бюджетден бөлүнюрюкдю, къалгъанына республиканы къошарыкъды. Аны битимчилик, малчылык производстволаны, эл мюлк кооперацияны айнытууга къоратыргъа умут этиледди. Дагъыда элчилени онгурдугъа, инвестициялы кредитлени процент ставкаларыны бир кесегин жабаргъа да дейдиле. Сора «Эл тийрелени толусунлай айнытуу» къырал программаны чеклеринде да мадар этиликди.

КъМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев айтханыча, субсидияла алыу жаны бла биоюнлюкге сегиз келишимге къол салыннганды. Жылны кезиунде энтта да бир ненчасы къабыл этиликди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Къайгырыуу

Къоркъуусузлукъну сакъларгъа алланып

КъМР-ни Транспорт эмда жол мюлк министрствосундан билдиргенлерича, быйыл къоркъуусузлукъну жалчытырча республиканы автомашина жолларында эм адамла аслам хайырланган жерледе видеогъа тюшюрген 35 камера орнатылганды. Ол санда къошакъ халда парк тийрелеринде - 20, адамла аслам жыйылгъан жерледе - 4, билим беруу учреждениялада - 5 эм автомашина жоллада 6 камера салыннганды.

Саулай алып айтханда, жылны аллында республиканы башха-башха тийрелеринде 595 камера ишлегенди. Сынам кёргозтгенича, аллай амалны хайыры бла биоюнлюкде бузукълукъ ишле иги да аз этиледиле. Къоркъуусузлукъну жалчытхан системаны кече-кюн демей мониторинг бардыргъаны уа бютюнда болушады.

Аны бла бирге келир заманда социал магъаналы объектеде – мектепледе, сабий садлада, сатыу-

алыу аралада, солучу жерледе, административ мекамлада эм башха жерледе да сагъынылгъан энчи устройстволаны санын иги да кёбейтирге мурат барды.

Эсге сала айтсакъ, «Къоркъуусуз республика» комплексни магъанасы социал магъаналы объектеде эм транспорт инфраструктурада жамауатны къоркъуусузлукъну жалчытуудады эмда экологиягъа заран жетмезча мониторинг бардыруудады.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

СЕМИНАР

Кадастр жумушланы тасхаларына түшүндүрө

Кыргыз Республикасынын Экономикасынын Министрлиги тарабынан уюшулган «АБУКО» ассоциациясынын башламчылыкты бул боюнөдө Нальчикде илму-сынам семинар бардырылганды. Анга толтуруучу власть органланы эмда кырал учреждениланы

келечилери кыатышхандыла – 39 региондан жарым жюзден артык адам. Бу ишни баш магъанасы алагъа кадастр жумушланы юсюнден толу информация беруи эди, деп билдиргендиге министрстводан. Ал сезюнде министр Рахай-

ланы Борис саулай Россейде кырал кадастр багъа беруиуну бардырыргъа тынгылы хазырларгъа кереклисин чертгенди. Кыргыз-ни «Кадастр багъа беруи арасы» ГБУ-ну башчысы Бауаланы Рамазан бизни республикада тийишли законодательствону хайырланууну, налогланы тергеуно юслеринден хапарлаганды.

«АБУКО» ассоциацияны башчысы Исхандер Мельдебеков а биригуино ишени юсюнден айтханды, регионланы келечилерин бир бирлеринде ахшы сынама бла шагъырейленирге чакъырганды. Ол белгилегенича, комплекс халда тамаланган кадастр ишлеге сурам ёсгени себепли ишни анга тийишлиликде бардырыргъа керекди.

Банк

Алыннган кредитлени ёлчечи кёбейгенди

Кыабарты-Малкъарда жашагъанла былтыр банкладан 34 миллиард сом кредитле алгандыла. Бурунгу жыл бла тенгледиргенде, ол 5,5 процентге аслам болганды.

«Розница кредитлени беруи кёбейе баргъанын кёребиз. Анга Россейни Банкыны ключевой ставкасы аз болгъаны себеплик этеди. Саулай айтханда уа, адамла быллай кредитледен битеу да 54 миллиард сом алгандыла, - деп белгилегенди Банкны Кыргызде бёлюмюно башчысы Мурат Керефов.

Ипотeka кредитлени ёлчечи да 45 процентге кёбейип, 8,8 миллиард сомгъа жетгенди. Финанс учреждениланы розница портфельлеринде уа ол жаланда юч процент-

ни (36-дан – 39 болганды) кыошханды.

Банкла кеслери да былтыр иги кыармашхандыла. Кыргызде алада туткан ахчаны ёлчечи 8,7 процентге кёбейип, 54,5 миллиард сомгъа жетгенди. Аны асламысы – 40,1 миллиард сом – адамланыкыды. Мурат Керефов айтханга кёре, халк банк вкладлагъа ышанганын кёргозтеди ол.

Кырал эмда иели организацияланы счётларыны санына да кыошулганды (11 процентден – 14,3 процент). Быыл биринчи январьда алада 7,8 миллиард сом бар эди. Озгъан жылны ол кезиуге кёрюмдюсю да тенгледиргенде, ёсюм 41,1 процент болганды.

ФЕДЕРАЛ ГАЗЕТЛЕ НЕНИ ЮСЮНДЕН БАСМАЛАЙДЫЛА

Пенсияны жыйырма эки мингге жетдирирге онг барды

Бюгюнню кюнде иш хакъы – эм аз, ишсиз тургъанлагъа теленген пособианы – эм улуу, пенсияны уа орталык ёлчелери кыаллай бир болургъа тийишлиди? Бизни кырал пандемиядан кытуула баргъан кезиуде бу соруюла бютонда магъаналы боладыла.

РАН-ны академиклерини кыаууму Россейде МРОТ-ну – 56, страховой (орта) пенсияланы уа – 26 процентге кётюрюрге чакъыргандыла. Аланы быыйлыны аллындагъы ёлчелери бла тенгледирип алай. «Аргументы и Факты» газетни корреспонденти аны оноуну этгенледен бири – РАН-ны членкорреспонденти, Халк молк жаны бла прогнозда этиу институтну башчысы Александр Широв бла ушакъ бардырганды.

Уллуракъ пособие алсала уа, ахчаны аберилеге асламыракъ кыоратыргъа онглари боллукъду. Ол а юйюрлерине, экономикагъа да игиди.

Пенсияланы юсюнден айтханда уа, Урунууну халкъла аралы организациясыны эсгертиулери бла адамны алгыннгы иш хакъыны эм азындан 40 процентин тутургъа керекди ол. Биз аны 38,5 процентде кёребиз. МРОТ бла орта айлыкъ хакъ ёсе баргъанларына кёре келир жыл орта пенсия 22 минг сом болурча.

Айтылгъан затла бары да этилселе, Правительство да инвестицияланы кёбейтиу жаны бла кыармашханын эсге алып айтсакъ, коронавирус бла байламлы кризисден сора Россейни экономикасы бир жылгъа 2,2-5 процентге угъай, 3-4 процентге кёбейе барлыкъды. Сагъынылгъан 2013 жылдагъы болумгъа жетерча уа 5-7 угъай, 3-4 жыл керек боллукъду.

«Ол бары да алай эсе, Правительство нект этмейди мадар?»

«Кыралны ахчасын кыоратып, экономикагъа хайыр болмай кыалыр деген кыоркыуу барды. Сёз ючюн, МРОТ-ну кётюрсе, налогланы эмда страховой телеулени бермес ючюн, иш хакъланы бир кесегин жашырын телен башларгъа боллукъдула. Алай не десек да, бизни тергеулерибиз а этилик мадарланы хайыры боллугъун кёргозтедиле.

Дагъыда кыошуп айтырыгъым: социальный политиканы игилендириу жаны бла жукъ да этилмегенди деге жарамайды. Сёз ючюн, былтыр федерал бюджетни бу жаны бла кыоранчлары тёрттен бирине кёбейгендиге. Ахчаны асламысы иш бла жалчытуугъа, ишсиз тургъанлагъа пособилагъа, сабийлерни болгъан юйюрлеге себеплик этерге кыоратылганды. Озгъан жылда сунай туруп келген кыыйын болумда кыыйматлы мадарла этилгендиге.

Алай энди уа, аланы ойлап, айнытыуу жолуна турурча, аллай оноула керекдиле. Сагъынылгъан юйюрлеге билеклик этилгенликте, жарлы болгъанланы санына кыошула барады. Дагъыда былтыр ёлюм 17,9 процентге кёбейгенди. Ол кеси да кризисни бек осал жанын кёргозтгенди.

Президентни буйругъу бла Правительство шёндю Россейни социал-экономика айнытыуу жаны бла жангы стратегиясын жарашдыра турады. Анда хар нени

да жик жиги бла тергерге керекди. Ол санда иш хакъланы, пенсияланы, ишсиз тургъанлагъа берилген пособиаланы кётюрюноу да эсге алыргъа. Мени оюмуна кёре, эрте-кеч болса да, иш анга жетмей кыаллыкъ тыйюлдо. Алай бир игиси - аны быыйл неда келир жыл башласа. Нек дегенде шёндю болум анга тап келди: экономика былтыр экинчи кварталда тошюп, ызы бла терк кетюрюлөп башлагъанды. Ёсе тургъан кезиунде аны тирилтсе, келир эки-юч жылны ичинде эсепле бютонда иги боллукъдула.

АХЧА ЖЕТИШИРИКДИ

«Сиз жарашдыргъан программаны жашауда бардырыргъа кыаллай бир ахча изленирикди?»

«Кыралны уллулугъун эсге алсакъ, ол алай бир кёп боллукъ тыйюлдо. Бизни тергеулерибизге кёре, келир жылда МРОТ-ну кёбейтирге 140 миллиард сом мажарыргъа керекди. Аны юсюне сагъынылгъан пособилагъа кыошарча – 750 миллиард, пенсияланы уллуракъ этерге уа - 2,4 триллион сом изленирикди. Ол бары да 3,3 триллион сом болады неда ВВП-ны юч процентинден аз.

Ол алай этилсе, бюджет кыоратхан 600 миллиард сом арта налогла бла кыайтырыкыды. Нек дегенде иш хакъ не кыадар уллу болса, андан ол кыадар кёп НДФЛ теленеди кыралгъа. Пенсия фонду да асламыракъ ахча келип башларыкыды. Кыргызны ичинде продукцияны хайырлануу, промышленность товарланы сатыу да кёбейселе, НДС-дан бла предпритияла телген налогладан да асламыракъ жыйыллыкыды.

«Бу ишни башларча ахчаны кыайдан табаргъа боллукъду?»

«Правительство аны финанс рынокда ёнкючге алыргъа неда ФНБ-ны онгланы хайырлануула боллукъду. Кыргызны борчларыны шёндю ёлчечи ахчаны

ёнкючге женгил алыргъа кыояды. ФНБ-да да, бизни тергеулерибизге кёре, ахча артыгы бла окуна жыйылганды. Аны ВВП-ны 1,5-2 проценти тенгли кесегин хайырлангандан кыралны финанс мурдоруну хата жетерик тыйюлдо.

«МРОТ кётюрюленин кырал учрежденияда кёбюсюнде жарым ставкага урунуп, аз ахча алгъанла сезерикдиле: отоуланы тазалачула, санитаркала, гардеробщицала. Иели бёлюмде «акъ» иш хакъла кёбейирикдиле деп а нек ышанасыз?»

«Бюджет организацияладан арта кыалмаз ючюн гитче эмда орта предпритияланы иелерине да ишчилерини хакъларын кётюрюрге тошерикди. Ансыз адамлары кетерге боллукъдула. Бу жаны бла биринчи атламы кырал этсе, бирсириле да, снос-сыймей, аны ызындан мадар этип тебирерикдиле.

ЖАСАКЪЛА

«Жасакъла политиканы тюрлендирирге кереклиси бармыды?»

«Быыл биринчи январьдан башлап, беш миллион сомдан артык болгъан бир жыллыкъ хакъ алгъанла 15 процент НДФЛ телерикдиле. Алай ол да азды. Уллуракъ налогну гражданы арасында эм бай жыйырма процентден тыяргъа керек эди. МРОТ тенгли неда андан аз алгъанладан а аны жыйыуу кыояргъа. Кыолайсызладан налог тыйып, ызы бла аны алагъа субсидияла бла кыайтарыргъа неге керекди?»

Теленген налогладан бир кесегин арта кыайтарыу системаны да тюрлендиримей боллукъ тыйюлдо. Шёндю ол льготаланы, жеринден телдирилмеген молкноу санамасакъ, хазна кичи хайырланмайды. Аны себепли бу амалны хайырын женгилирге кёрюрча этерге, кыайтарылыкъ ахчаны мадарсын кёбейтирге эмда ол берилерге боллукъ товарланы бла жумушланы тизмесин кенгерттирге керекди.

Кёп ахча ишлеген граждана, жаланда кырал аладан аны бир кесегин алып кыыйгъанын угъай, молк, автомашина, товарла неда бийик технологиялы медицина болушлукъ алыргъа этген кыоранчларын азайтыргъа онг бергенин да кёрюрге керекдиле. Аны бла Правительство гражданы кыралны ичинде аберилени кёбюрөк сатып алыргъа кёллендирикди, Россейни экономикасына инвестицияланы да кёбейтирикди.

Басмагъа УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Сынамларын толу баямлагандыла

Ата журтну кьоруулаучуну кюнине аталып, Нальчикде Къабарты-Малкъарны Башчысы саугьаларына грек-рим тутушуудан эришиу бардырылганды, аны республиканы Спорт министерствосу кьураганды. Турнирге сыйлы кьонакыла – спорт министр **Ислам Хасанов**, грек-рим тутушуудан регионну олимпиада резервли сабий-жаш тьлю спорт

школуну директору **Мурат Шомахов**, Россейни сыйлы тренери **Анзор Карданов** – чакьырылгандыла. Эришиуде 2009-2010 жыллада туугъан спортчула тутушандыла. Кеслерини аурулукь кьауумларында эм кючлюле **Айтекланы Амир, Нурдин Хачетлов, Расим Ортанов, Алихан Шаков, Магомедрасул Абдурахманов** эм башхала болгандыла.

Кюмюш майдалланы **Эльдар Пилов, Мухамед Карданов, Гайыланы Мансур, Андемир Эдгулов**, дагыда талай гьежеф кьытхандыла. «Доммакь» майдалла алгъанланы санына **Малкъарланы Омар, Алан Токмаков, Тохаланы Альберт, Жеттеланы Омар, Кемран Одижев, Урчукьланы Кьурман, Кьудайланы Ахмат** киргендиле.

Москвада турнирге атланыргьа эркинлик

Къабарты-Малкъар кьырал университетни физкультура-саулукь кючлеу комплексинде эстетика гимнастикадан республиканы биринчилиги бла «Кавказны кубогу» деген регионла аралы эришиу бардырылганды.

Турнирге ЮФО-ну бла СКФО-ну регионларындан 300-ден аслам кьычыкь кьатышандыла. Биринчи кере Къабарты-Малкъаргьа Дондагы Ростовдан юниоркаланы «Оскар» деген белгили командалары келгенди.

Гимнасткаланы эришиулерине эстетика гимнастиканы битеуроссей федерациясыны президиумуну келечилери **Елена Михайлова** бла **Елена Чулбедова**, дзюдодан Олимпиаданы чемпиону **Беслан Мудранов** кьурагандыла. Ахыргы спортчулагьа хорлам тежей, кьел этдиргенди, жыл

санлары бла эм гитчелени уа саугьала бла да кьуандыр-гьанды.

Быллай уллу конкуренцияда Нальчикни «Эльбрус-Виктория» кьаууму 10-12 жыл сан кьауумда биринчи жерни ал-

гьанды. Ала энди «Надежды России» битеукьырал турнирге кьатышырыкьдыла, ол мартда Москвада ётерикди. Командабызны тренерле Татьяна Шугушева бла Инна Терентьева хазырлагьандыла.

Бет жарыкьлы болгандыла

«Акь-Суу» спорт комплексде, Ата журтну кьоруулаучуну кюнине аталып, эркин тутушуудан республикалы турнир кьурагьанды. Анда «Хасания» клубубузну келечилери жетишимле болдургьандыла. Алтын майдалланы **Мызыланы Ислам, Улбашланы Тамерлан, Бьезюланы Рамзан** бла **Рашид, Чочайланы Илияс** бла **Зариф, Абдуллах Апеков, Хуболланы Шамил** алгьандыла. «Кюмюшлеге» **Анахаланы Рашид, Базиев Алихан, Отарланы Алихан, Кьалабекланы Алим, Акхийланы Имран** тийишли болгьандыла. **Мызыланы Асхат, Кьарабашланы Умар, Залийханланы Аллахберди, Амир Дышеков, Чочайланы Алий, Текаланы Казим** ючюнчюле болгьандыла. Ызы бла хасаниячыла Ши-

вал Осетия-Аланияны Эльхотво элинде регионла аралы эришиуде тутушандыла. Мында биринчи жерге **Хасауланы Салих** («Огьары Малкъар»

спорт клуб) чыкьгьанды, **Гадийланы Мансур** – экинчи, **Жангуразланы Шамил** ючюнчю болгьандыла.

Шау-Хунагьа жолоучулукь

Ата журтну кьоруулаучуну кюнине атап, Орус география обществону «Альгаир» жаш тьлю клубуну келечилери **Шау-Хуна** ауушка чыкьгьандыла. Аны башчысы **Мокьаланы Тен-**

ны Азнаур этгенди. Шау-Хунадан Минги тау, Казбек, Баш Кавказ хребет ариу, ачыкь да кьюнедиле. Жаш адамла анда Кавказны кьоруулай ёлген совет аскер-

гиз билдиргенича, ала быллай жолоучулукьлагьа жыл сайын тьрели халда атланадыла.

Ауушну бийиклиги 2153 метрди. Клубчуланы биргелерине кьутхаруучула, альпинизмден, кьаялы-агьачлы жерледе жюрюуден башланган хазырланыуну ётгенле да болгьандыла. Жолоучулукьгьа башчылыкьны уа халкьла аралы класслы кьутхаруучу, Эверестге ёрлеген **Акхайла-**

чилини эсгермелерине голле салгьандыла, бир минутну шош туруп аланы эсгергендиле эм, хар замандача, жолоучулукьларыны юсюнден жангы записканы кьойгьандыла. Ала барысы да Къабарты-Малкъарны Курортла эм туризм министерствосундан бла Альпинизм, таулагьа ёрлеу эм спорт туризм федерациясындан грамотала эм сертификатла бла саугьалангьандыла.

Кьеллендирген жаш тьлю

Нальчикде каратеден «Федерацияланы кубогу» деген регионла аралы эришиу болгьанды. Анга Къабарты-Малкъардан, Дагьыстандан бла Шимал Осетия-Аланиядан спортчула кьатышандыла. Республикабызны келечилери аслам майдал алыргьа жетишгендиле.

Алай бла кеслерини ауурлукь кьауумларында биринчи жерлеге Ратмир Ашахметов, Самир Куртаев, Тетууланы Марат, Адлан Хоконов, Ренат

Мендохов, Азамат Вороков чыкьгьандыла. Экинчи жерлени Исскандер Бетуганов, Сотталаны Абдуллах, Богдан Беркута, Аскер Шаов, Владислав Альхимович, Темирчиланы Ислам, Алихан Сижажев алгьандыла. Назар Ковалев, Даниил Терешин, Тетууланы Артур, Газаланы Руслан, Тамерлан Хаупшев, Ислам Каров ючюнчюле болгьандыла. Ала-ны тренер Насыплыланы Тахир юйретеди.

Махтаугьа тийишлиле

«Кенже» спорт комплексде дзюдодан Къабарты-Малкъарны биринчилиги кьурагьанды. Анга 2004-2005 жыллада туугьан спортчула кьатышандыла. Анда кеслерини ауурлукь кьауумларында майдалла

алыргьа Залим Балкизов, Алим Аслануков, Газайланы Тимур, Георгий Скабелкин, Тогузаланы Кьадар, Гуртуланы Керим, Тимур Кушов, Залимхан Джанхотов эм башхала жетишгендиле.

Бетни басмагьа **КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия** хазырлагьанды.

Шагырейлену

Эшиткенлери, кӱргенлери да –
сейир, хайырлы

Кӱп болмай Битеуроссей халк фронтну (ОНФ) Кыбарты-Малккарда бӱлюмюню келечилери Экскурсоводну битеудуния кюнӱне жоралап Яникойдан школчуланы Миллет музейге элтгендиле. Аны юсонден жамаут организацияны пресс-службасындан билдиргендиле.

Жыл сайын бу дата 21 февральда белгиленеди. Тӱреде жюригенича, музейлени, галереяланы эм туризм агентстволаны ишчилери кеслерини профессионал байрамларын тюрлю-тюрлю акцияла бардырып ӱтдӱредиле. Алай бла бу жол ОНФ-ни келечилери бла школчула тынгылы ремонтдан сора ачылган Миллет музейни жоклагандыла.

Анда тюрлю-тюрлю тематикалагыа жораланган бӱлюмле кӱпдӱле - краеведенияны эм Шимал Кавказны миллеттерини тарыхыны, маданиятыны бла чыгармачылыккыны, адет-тӱрелени заллары. Бюгӱнюкде болжаллы халда шоколадны эм сабий чыгармачылык

школну кӱрмючлери да ишлейдиле.

Музейни келечилери окуучулагыа бет жарыккылы тӱбеп, аланы экспонатла бла шагырей этгендиле эм сейир лекцияла да окугандыла. Ол санда гидлени ишлерини юсонден билдиргендиле, кеслерини сынауларындан, жашауларындан да хапарлагандыла. Бу жанына бютон эс бурганлагыа уа кыаумла бла кыалай ишлерге, экспонатлагыа кыраучуну эсин бурурча не этерге тийишлисин юйретгендиле.

- Музей кӱп заманны ачылмай тургыаны ючюн анга барыбыз да тансык болганбыз. Жангыртылган залда кӱп сейир затны кӱрӱрге боллуккыду. Сабийге ол бек магъаналыды. Андан сора да, мында урунганланы себеплиги бла аланы бир кыаууму школдан сора бу жаны бла усталыккыны сайларгыа боллукларыны букдурмагандыла,- деп билдиргенди ОНФ-ни республикада бӱлюмюню «Культура» жаны бла келечиси Вероника Зимака.

Келишимле

Битимчилик бла малчылык бӱлюмлени аякыландыра

Быйыл Кыбарты-Малккарны агропромышленный комплексине болушлуккыа 2,240 миллиард сом бӱлюнорюккю. Аны юсонден бизге КМР-ни Эл мюлк министерствосуну пресс-службасындан билдиргендиле.

Алгаракылада Россейни Эл мюлк министерствосу бла КМР-ни Правительствоосу болдурган келишимге кӱре агропромышленный комплексине айнытугыа бюджетден 2,240 миллиард сом бӱлюнорюккю. Ол санда республика да кесинден 0,119 миллиард сом кышарыккыды.

КМР-ни эл мюлк министри **Хасан Сижажев** билдиргенича, субсидия битимчилик, малчылык бӱлюмлени айнытугыа, фермерлеге, кооперациялагыа, инвестиция ӱнӱкчлени бир кесепин жабаргыа эм «Комплекс халда эл жерлени айнытуу» кырал программаны бардырырга берилликди.

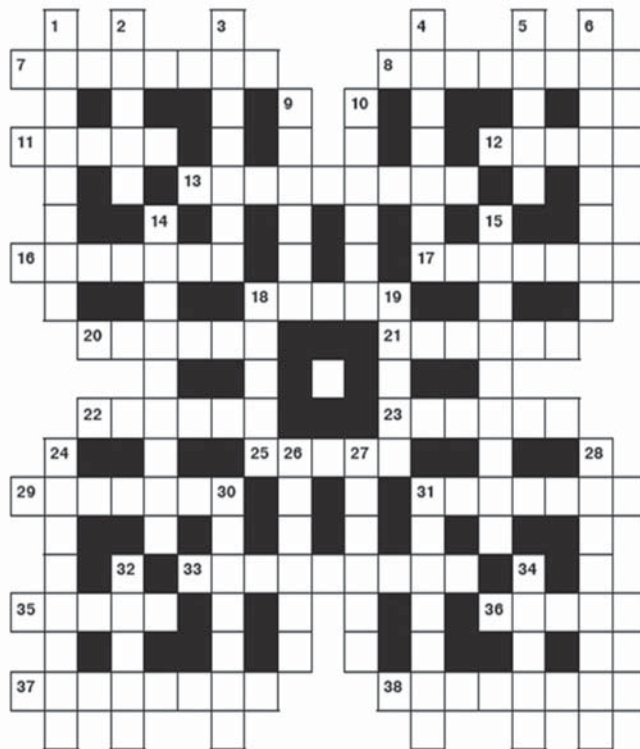
Бюгӱнюкде субсидия алыргыа сегиз келишим этилгенди. Бытыр а онбир келишимге кӱре 2,751 миллиард сом ача болушлук этилгенди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Кыбарты-Малккар Республиканы депутатлары эм КМР-ни Парламентини Аппаратыны келечилери КМР-ни Парламентини кырау эм финансла жаны бла ишин жалчытуу управлениясыны консултаны **БЛЕНАОВА Залина Мухадиновна**гы аны атасы **БЛЕНАОВ Мухадин Дзатувевич** дуниясын алышканы бла байламлы уллу бушуу этип кыайгы сӱз бердиле.

Кыбарты-Малккар Республиканы Маданият министерствосуну, «КМР-Медиа» ГКУ-ну, КМР-ни Журналисттерини союзуну, «Кабардино-Балкарская правда», «Адыг псалъ», «Заман», «Советская молодежь», «Горянка» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы, «Кыбарты-Малккар» ВТК-ны, «Кыбарты-Малккар» ВГТРК-ны, «Элбрус» китап басманы, «КМР-инфо» информация агентствону коллективлери Урван району «Маяк-07» жамаут-политика газетини баш редакторуну орунбасары **СОХРОКОВ Асир Ауесович**ге аны атасы **СОХРОКОВ Ауес Цацукевич** ауушканы бла байламлы уллу бушуу этип кыайгы сӱз бердиле.

Сӱзбер

ЭНИНЕ: 7. Кынатлы. 8. Узун сабаклы гюл. 11. Айырмалы, ариу. Тигиуге да айтадыла алай. 12. Адамны аягыны кесеги. 13. Элбрус тийресинде тау. 16. Келин артына бугуучу жабыу. 17. Кесин ариу жорютюу. 18. Улуу гебен. 20. Адам кеси тартхан суу ыз. 21. Бузоу ӱлген ийнекни сют келир ючюн аны бла алдайдыла. 22. Ахшылык. 23. Кыайыккыла эришиуу. 25. Назмуку Созайланы 29. Жаз башы кыар. 31. Жолга чыккыган. 33. Ийнаныу. 35. Якга таулула алай айтадыла. 36. Бичен этиуде амал. 37. Ашыгышлы деген магъанада жюриген сӱз. 38. Жютю, кыынгыр бурунлу адамгыа айтадыла алай.

ӲРЕСИНЕ: 1. Эгечни ийнагы. 2.

Таулу эт аш. 3. Бир ненча кыатлы гыргжин. 4. Тенгизде ала бек керекдиле. 5. Ӳлет ауруу. 6. Батырлык. 7. Бал чибинлени юйлери. 10. Агыч тӱбюнде аланы кӱпле жыадыла. 14. Адамланы, затланы бир бирден айырган ышанла. 15. Кырал оноуланы чыгарганла. 18. Анагыа таулу юйорледе алай да айтадыла. 19. Адамны бетинде батыучуккыла ол жерни сайлайдыла. 24. Тӱлю бермеген бугыа. 26. Таулу жашчыккыла кыарда аны буруп ойнагандыла. 27. Кыан жуууккыла. 28. Эссиз адам. 30. Жыйынга кириу. 31. Аллай кыалак адамда, малда да барды. 32. Ууак уруккыла бахча. 34. Аны тепсегенде туюдиле.

ГАЗЕТНИ 19-чү НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН
СӲЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 7. Чахауан. 8. Жугутур. 10. Окыа. 11. Алмашуу. 12. Кыюу. 13. Араккы. 15. Кымыз. 16. Кыабан. 20. Сынжыр. 21. Солтан. 25. Кыыйма. 26. Бораккы. 27. Акгытау. 30. Кыын. 31. Айланма. 32. Чын. 35. Алтураккы. 36. Чапырыу.

Ӳресине: 1. Манкзурт. 2. Хан. 3. Шаман. 4. Тулуккы. 5. Туз. 6. Жубуран. 9. Кыаймак. 14. Кычырым. 17. Аргымак. 18. Мызыккы. 19. Салта. 22. Чарлаккы. 23. Мырытла. 24. Табынуу. 28. Кыалаккы. 29. Сахан. 33. Кыут. 34. Кыыш.

Учредитель: Кыбарты-Малккар Республиканы Парламентини бла Правительствоосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪУЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приемный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асдамлы информацияны эркиниклерин кыруулау жаны бла Кыбарты-Малккар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагыа «КМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службысы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике кӱре 19.00 сагыатда кыол салынады. 20.00 сагыатда кыол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:

Кетенчиланы Зульфия, Кучукуланы Сафият - жууаплы секретарыны орунбасарлары; Бийчеккуланы Жаннета (1, 2, 3, 4-чо бетле), Гелланы Валентина (9, 10, 11, 12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1188 экз. Заказ № 407

Багыасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин аты проспекти, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru